

CAFÈ
COOP
ERATIU

26
/ 05

2023

MONOGRÀFIC FORMATIU L'OBJECTE SOCIAL I L'ACTIVITAT COOPERATIVITZADA

IMPULSAT PER

EL MONOGRÀFIC FORMATIU I EL CAFÈ COOPERATIU

La Secció de Dret Cooperatiu i de l'Economia Social de l'ICAB i la Confederació de Cooperatives de Catalunya coorganitzen un acte col·legial denominat Cafè Cooperatiu. Aquest acte tracta sobre aspectes normatius d'interès pel cooperativisme, bé perquè fa referència a sectors estratègics o palanca, bé perquè té incidència sobre la forma jurídica de societat cooperativa. De cada sessió del denominat Cafè Cooperatiu se n'elabora un dossier que pretén estructurar el contingut tractat a cada sessió en format monogràfic formatiu.

Així doncs, el Cafè Cooperatiu i el monogràfic formatiu que se'n deriva té per finalitat la difusió del coneixement i del contingut tractat a cada sessió, per tal de coadjuvar a difondre el model cooperatiu entre els advocats i advocades membres del col·legi, els cooperativistes i la societat en general.

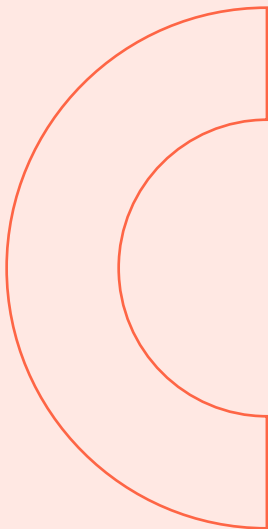
ELS IMPULSORS

La Confederació de Cooperatives de Catalunya agrupa, lidera i representa el cooperativisme a Catalunya i n'és l'òrgan màxim d'interlocució amb l'Administració. Cohesiona, difon i promou el model cooperatiu d'acord amb els principis cooperatius de l'Aliança Cooperativa Internacional.

La Confederació de Cooperatives de Catalunya té els objectius estratègics següents:

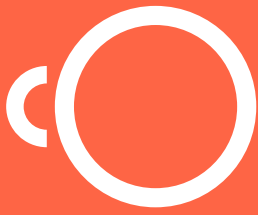
- **La representació pública i la defensa del cooperativisme:** Articlem, vehiculem i defensem els interessos que ens són comuns davant les administracions i l'opinió pública. Representem des de la pluralitat i la diversitat del cooperativisme on el protagonisme és de les persones i dels valors.
- **La participació en la difusió dels principis i els valors cooperatius i la promoció de l'educació i la formació cooperatives:** Promovem el cooperativisme com a alternativa d'acció empresarial, pensada per al progrés de les persones i com una eina de transformació social. Proporcionem coneixement a la societat en general i als cooperativistes per capacitar a emprenedors i empreses més socials, més justes i equitatives i puguin contribuir d'un manera eficaç al desenvolupament de les cooperatives.
- **La coordinació o l'organització de serveis d'interès comú per a les cooperatives:** Des de la intercooperació entre sectors i branques, proporcionem serveis i projectes perquè la suma de persones i organitzacions, amb interessos comuns, incrementi de forma exponencial les seves capacitats i la força.

La Secció de Dret Cooperatiu i de l'Economia Social de l'ICAB respon a l'interès de la societat per formes empresarials i relacionals que tinguin en compte factors més enllà de l'obtenció de benefici, com són els factors mediambientals i de preocupació per la persona, el seu desenvolupament i el desenvolupament local on es troba l'activitat; a la necessitat que els professionals de l'advocacia es trobin específicament recolzats pel Col·legi davant aquesta matèria; a les especificitats d'aquestes formes empresarials o associacions, així com al fet que les entitats de l'Economia Social tenen una normativa definida a seguir i que, per tant, es fa necessari crear especialistes en Dret Cooperatiu i de l'Economia Social.

La Secció de Dret cooperatiu i d'Economia Social, té entre d'altres, els objectius següents:

- **Crear un grup de debat** en què compartir les experiències i els dubtes que sorgeixin en aplicació de la normativa d'Economia Social.
- **Delimitar criteris** que unifiquin l'actuació dels advocats/des i puguin facilitar el treball de les persones que desenvolupen la seva activitat en qualsevol de les àrees de l'Economia Social que resultin afectades.
- **Col·laborar en la formació** dels companys/es que estiguin interessats/des en especialitzar-se en aquesta matèria i oferir pautes que permetin a les persones col·legiades de l'ICAB liderar aquest sector d'activitat.
- **Crear un fòrum transversal** d'especialistes en què sorgeixin idees i iniciatives que potenciïn la imatge de l'advocat/da expert/a en Dret Cooperatiu i de l'Economia Social davant les institucions i ciutadans.
- Facilitar a tots els advocats/des que no es trobin especialitzats en Dret Cooperatiu i de l'Economia Social eines de coneixement adequades en aquest àmbit.

La Confederació de Cooperatives de Catalunya (CoopCat) i el Col·legi d'Advocacia de Barcelona (ICAB) van organitzar el passat mes de maig el vuitè Cafè Cooperatiu per debatre sobre l'objecte social i l'activitat cooperativitzada. El debat fou moderat per Lorena Torró, directora de la CoopCat, i comptà amb Cristina Grau i Sílvia Moncayo, advocades. Totes dues són presidenta i vicepresidenta, respectivament, de la Secció de Dret Cooperatiu i de l'Economia Social de l'ICAB.

MODERADORA

Lorena Torró Garrido

DIRECTORA DE LA CONFEDERACIÓ DE COOPERATIVES DE CATALUNYA

Experta en cooperativisme

Especialista en l'elaboració de programes de promoció, representació i foment de les empreses cooperatives i del model cooperatiu. Actualment és directora de la Confederació de Cooperatives de Catalunya on desenvolupa les seves competències tècniques en l'àmbit empresarial desenvolupant projectes transversals per enfortir el cooperativisme a través de la intercooperació, la formació, així com la visualització i promoció d'aquesta forma societària col·lectiva.

Fotopicornell©

PONENT

Cristina R. Grau López

**PRESIDENTA DE LA SECCIÓ DE DRET COOPERATIU
I DE L'ECONOMIA SOCIAL DE L'ICAB**

Advocada, especialista en Dret Cooperatiu

Professora col·laboradora de diversos màsters sobre economia social i de gestió d'entitats culturals (Universitat de Barcelona, UPC i Universitat de València). Autora d'articles científics i de publicacions en obres col·lectives sobre Dret cooperatiu. Membre de la Comissió redactora de diversos textos legals.

PONENT

Sílvia Moncayo Granada

**VICEPRESIDENTA DE LA SECCIÓ EN DRET COOPERATIU
I DE L'ECONOMIA SOCIAL DE L'ICAB**

Advocada mercantilista

Especialitzada en dret cooperatiu i de l'economia social
a Priori Advocats SCCLP.

L'objecte social i l'activitat cooperativitzada

La normativa sobre societats i a la doctrina majoritària diferencien entre la **finalitat social** i l'**objecte social**. En les societats mercantils, aquests dos elements són suficients per analitzar la societat, però a les societats de base mutualista, com les cooperatives, hem de sumar un tercer element, que és l'activitat que desenvolupa el soci en el si de la societat, és a dir, l'**activitat cooperativitzada**, que es tracta d'una operació interna o intrasocietària i que molt sovint es confon amb l'objecte social.

FINALITAT SOCIAL

En les societats mercantils, la **finalitat social** es va definir durant el procés de codificació, com **un grup de persones que s'apleguen per fer una activitat econòmica amb la voluntat d'obtenir-ne un guany i repartir-se'l**. I així ho diu tant el Codi civil, quan defineix el contracte de societat, com el Codi de comerç, quan entra en la societat mercantil. I van quedar fora del procés de codificació les entitats que no tenien aquesta finalitat. En aquell moment (finals del segle XIX) sobretot eren les fundacions i les associacions, entitats no lucratives per excel·lència, però aquí el legislador va errar, ja que va obviar altres organitzacions amb activitat econòmica que tampoc s'inclouïen en aquesta definició, com les mutualitats i, per descomptat, les cooperatives.

L'Aliança Cooperativa, en l'última reformulació dels principis cooperatius de Manchester, per primera vegada formulà el concepte de **cooperativa** i la va definir com una **associació autònoma de persones unides voluntàriament per satisfer les seves necessitats econòmiques, socials i culturals**. Per tant, les cooperatives no tenen per finalitat obtenir

un guany i repartir-se'l, sinó que apareixen els valors.

En resum, doncs, en aquell moment es van classificar, d'una banda, entitats amb activitat econòmica, mercantils o civils amb finalitat lucrativa; i també associacions i fundacions, que no tenen aquesta finalitat. Al mig, però, hi ha un tercer gènere d'entitats que, tot i fer activitat econòmica, no tenen com a finalitat repartir-se els guanys, sinó satisfer les necessitats de les sòcies, que poden ser econòmiques, culturals o socials.

Avui dia trobem també aquestes diferències; per exemple, una cooperativa de treball té una clara voluntat de satisfer una necessitat econòmica mitjançant una retribució, o una comunitat energètica vol abaratir el cost de l'energia (a més, de contribuir en la cura del medi ambient). Ara bé, la finalitat transcendeix els beneficis econòmics. Aquestes finalitats diferents donen un règim legal diferent. I també és per això que la cooperativa és una societat personalista i els drets dels socis no depenen mai del capital, sinó que depenen del fet de ser soci. Aquí trobem el principi d'*"un soci, un vot"*. També afecta els repartiments econòmics, per exemple, perquè no es fan en funció del capital, sinó que depèn de

l'activitat que determinada persona desenvolupa a la cooperativa.

OBJECTE SOCIAL

Per diferenciar, d'una banda, la finalitat de la cooperativa i l'objecte social de la cooperativa i, de l'altra, l'activitat cooperativitzada, és útil veure que la finalitat cooperativa i l'objecte social són conceptes que fan referència a la societat com a persona jurídica, mentre que l'activitat cooperativitzada és el que aporta la persona sòcia, és a dir, és un concepte que fa referència a aquesta.

L'objecte social no és altra cosa que la concreta activitat de naturalesa econòmica que farà la cooperativa i és un element essencial del contracte societari. De fet, és tan essencial que hi ha jurisprudència del Tribunal Suprem que diu que, evidentment, si no hi ha objecte, el contracte és nul, fet que també passa si aquest objecte no és prou determinat. Per tant, necessitem que l'objecte social sigui determinat i compleixi una sèrie de caracte-

rístiques. Aquest contingut essencial es troba a l'article 16 de la Llei de cooperatives, que marca que és un dels elements que han d'estar en els estatuts. També diu que necessita una majoria reforçada per poder-se canviar, com tota modificació d'estatuts.

Aquesta essencialitat de l'objecte també es veu en el cas de les societats de capital, perquè és un dels casos que quan es canvia l'objecte social dona dret a la separació del soci. En el cas de **les cooperatives no tenim aquest dret de separació per aquesta causa** concreta, sinó una baixa justificada. Ara bé, sí que s'ha d'anar a la majoria de dos terços per modificar els estatuts, i si algú demanés una baixa voluntària per aquest motiu (modificació de l'objecte social) s'hauria d'entendre justificada perquè és un dels casos en què estàs alterant un dels elements bàsics del contracte societari.

Encara que la llei catalana no preveu el dret de baixa en el cas de modificació de l'objecte social, sí que ho trobem, per exemple, a la lleí valenciana, a l'article 36.6¹, que és on es regulen aquells elements substancials del

Els estatuts que han de regir el funcionament de la cooperativa han de fer constar, com a mínim, els elements següents:

- a) La denominació de la societat.
 - b) El domicili social.
 - c) L'objecte social.**
 - d) L'àmbit territorial de l'activitat cooperativa principal.
- (Article 16 de la Llei de cooperatives)

¹ Si l'acord comporta imposició de noves aportacions obligatòries, de noves obligacions per a les persones sòcies no previstes en els estatuts, modificació de la classe de cooperativa o del seu objecte social, agreujament del règim de responsabilitat de les persones sòcies, pròrroga de la societat, dissolució, fusió, escissió, transformació o cessió d'actius i passius, la decisió haurà de ser adoptada amb el vot favorable dels dos terços dels vots presents i representats en l'assemblea, sempre que esta haja sigut constituïda amb un quòrum d'assistència, almenys, del 10 % dels socis i sòcies de la cooperativa.

contracte. Això ens fa veure que hi ha certes modificacions d'estatuts que no donen aquest dret i altres que sí; per exemple, totes les legislacions preveuen aquest cas si hi ha noves aportacions obligatòries o exigència de noves obligacions del soci. En canvi, la modificació de l'objecte social no hi és sempre.

Cal tenir en compte que l'objecte social, a més de ser un element essencial, també té efectes en les facultats representatives de l'òrgan societatari, perquè tant la Llei de societats de capital com la Llei de cooperatives limiten l'actuació correcta, lícita i diligent a l'objecte social.

Com ho fa la Llei de societats de capital? Aquesta norma específicament preveu, a l'article 229², que les facultats de representació dels administradors o dels membres de l'òrgan d'administració només poden estar dintre del que es considera objecte social. En el moment que se'n surt, ja s'està en un cas de falta de diligència o de deure de la lleialtat. Aquest article és una especificitat dels deures generals dels administradors.

I en el cas de les cooperatives, ho trobaríem a **l'article 59.2³, quan atribueix la responsabilitat als membres del consell rector que duen a terme actes que són contraris als estatuts**. Si es té un objecte social i es representa la cooperativa en qüestions que estan fora d'aquell objecte social, s'està anant en contra dels estatuts i es pot començar l'acció de responsabilitat o demanar la responsabilitat que es consideri.

La legislació catalana, a diferència de la valenciana, no preveu directament el dret de baixa d'una persona sòcia davant d'un canvi en l'objecte social de la cooperativa.

Per tant, tenim aquest objecte social, element essencial del contracte, que, a més, limita la representació dels òrgans. Es dedueix que **l'objecte social és un element cohesionador de les persones sòcies**, perquè marca l'objectiu per al qual s'organitza la cooperativa. En aquest cas, a més, a diferència de la societat capitalista, ve marcada pels valors. Té més sentit, aleshores, que el soci tingui dret de separació, precisament perquè, si canvia, es perd l'element cohesionador.

Després, cal tenir en compte que **hi ha determinats objectes socials que necessiten exigències especials**, per exemple, si és una societat d'inversió hi ha una regulació específica, si són determinades activitats de transport necessiten llicències, etc. Llavors, **l'objecte social també ens determinarà algunes d'aquestes necessitats**.

Cal esmentar que la Direcció General de Registres i Notariat ha expressat que no es pot tenir un objecte social indeterminat, encara que sí es pot definir a través de l'activitat,

² Els administradors, així mateix, han de comunicar la participació directa o indirecta que, tant ells com les persones vinculades a què es refereix l'article 231, **tinguin en el capital d'una societat amb el mateix gènere d'activitat que constitueixi l'objecte social**, o un d'anàleg o complementari, i han de comunicar igualment els càrrecs o les funcions que hi exerceixin.

³ Els membres del consell rector responen solidàriament, davant la cooperativa, davant els socis i davant els creditors de la societat, dels danys que causin per actes contraris a la llei o als estatuts o per actes duts a terme sense la diligència amb què han d'exercir el càrrec.

com ara: “el meu objecte social és aquest, el desenvoluparé a través d’aquestes activitats concretes i totes aquelles complementàries, preparatòries o necessàries per portar a terme l’objecte social”. Aquesta definició sí que es pot inscriure sense problemes. Ara bé, en parlar d’activitat, **a vegades hi pot haver confusió amb l’activitat cooperativitzada**. Posem un exemple d’objecte social: si la nostra cooperativa és un despatx d’advocades i advocats, l’objecte social és l’exercici de l’advocacia; i després es pot detallar en prestació de serveis d’intermediació, assessorament laboral, entre d’altres, tan detallat com es vulgui dintre de l’advocacia. No seria lògic, és clar, una activitat allunyada de l’objecte social.

Cal tenir en compte que, des de 2009, hi ha en vigor la nova classificació d’activitats a la Classificació Nacional d’Activitats Econòmiques (CNAE). Des de fa temps, es té l’obligació de quadrar l’objecte social amb aquesta classificació, i adjudicar un número que s’ha de posar a la constitució i, si pot ser, als estatuts.

També és interessant de saber que l’objecte social no s’inscriu parcialment. Recordem que és un element essencial i, per tant, aquella cooperativa serà irregular fins que no quedi clar i resolt.

FINALITAT I OBJECTE

Quan es fan els estatuts d’una associació, per exemple, es posen primer les finalitats, i tot seguit quines activitats farà. De la mateixa manera, es fa amb les cooperatives. Primer, la finalitat, que és molt genèrica “satisfer les necessitats i les aspiracions econòmiques, socials i culturals”. Quan es va concretant i s’expressen les relacions, com s’aconseguirà la finalitat, de quina manera s’implicaran les persones sòcies, etc., **el resultat sol ser la classe de cooperativa**.

A vegades no és senzill encaixar l’objecte social. A més, els projectes econòmics creixen, maduren i canvien, però no es pot estar modificant contínuament els estatuts, que són el contracte essencial.

En tots els casos, mercantil o cooperatiu, les activitats tenen un valor medial. Sempre són fetes amb un objectiu diferent de la mateixa activitat; aquesta no té cap diferència. Posem uns exemples: la cooperativa valenciana Consum i la societat mercantil Mercadona tenen el mateix objecte social, la distribució alimentària; la mercantil francesa FNAC i la cooperativa catalana Abacus tenen el mateix objecte

La finalitat d'una cooperativa és cobrir les necessitats dels socis; i l'objecte, l'activitat econòmica amb la qual es pretén complir la finalitat.

social, la distribució de productes culturals, de lleure. No hi ha diferència, per què? Perquè el conjunt d'activitats (reflectit a la CNAE) és el mateix. Tenen la mateixa CNAE l'Abacus i FNAC, Mercadona que Consum...

I en aquest punt podem tornar a esmentar la llei valenciana, que classifica les cooperatives segons la finalitat: millorar les condicions de vida de les sòcies incrementant-ne les rendes (i aquí van totes les de producció), generar estalvi (les de consum, crèdit, habitatge...). És a dir, en aquesta llei es parla més d'estructura econòmica que de finalitat.

ACTIVITAT COOPERATIVITZADA

Ara ja tenim una finalitat cooperativa, un objecte social cooperatiu, unes activitats cooperatives que hem desenvolupat per a l'objecte social i després tenim l'activitat cooperativitzada.

Hi ha un bon truc mnemotècnic per diferenciar l'objecte social i l'activitat cooperativitzada: el *queco*. El *què* és l'objecte social, el *què* fem, mentre que el *co* és el *com ho fem*. I és que, **d'una banda, hi ha l'objecte social, o les activitats econòmiques que fa la cooperativa, i la finalitat social, que tenen a veure amb la cooperativa com a conjunt; i, de l'altra, l'activitat cooperativitzada, que veiem quan posem el focus en la persona sòcia.**

Com es relaciona aquesta sòcia concreta amb aquella cooperativa concreta. Què hi aporta? Aporta el consum per generar estalvi?, el treball o el producte per generar renda?

Hem vist que l'objecte social el poden fer cooperatives i no cooperatives, i la CNAE, l'adhesiu que ens toca, és el mateix. Per exemple, si pensem en una cooperativa d'ensenyament, l'objecte social és l'ensenyament. Com diferenciem l'activitat cooperativitzada? Doncs sabent què fem: portem els nens a l'escola?, cooperativitzem el consum; som professores, monitores, cuineres o jardineres i anem a treballar?, cooperativitzem el treball. I així podem anar fent totes les combinacions que es vulguin.

Més amunt, s'esmentava Abacus i Consum. Un objecte social únic: la distribució, pot ser alimentària, cultural...; aquí tenim dues activitats cooperativitzades. Aquestes entitats fan una única activitat econòmica, un únic objecte social, però tenen relacions cooperativitzades diferents. Els consumidors i consumidoras són les sòcies.

Aquests mateixos consumidors poden ser el motor, com en el cas d'Abacus, quan l'any 68, un grup de pares, mares i professores s'adonen que no tenen materials educatius d'acord amb tot el mètode Montessori i tots els moviments de renovació pedagògica i s'agrupen per autoproveir-se d'aquests béns i serveis. En aquest cas, no es va fer per l'estalvi que proporcionava la cooperativa sinó perquè cap altra empresa proveïa aquests béns.

L'activitat cooperativitzada és diferent de l'objecte social perquè se centra en la persona sòcia, no en la cooperativa.

Això mateix passa a la cooperativa del Col·legi d'Arquitectes. En un moment determinat, els arquitectes catalans volen una sèrie de materials que normalment cap llibreria no importa perquè no és un negoci atractiu. Llavors, els arquitectes s'agrupen i creen una cooperativa que importa llibres internacionals necessaris per a la feina.

En el cas d'Abacus, de SCIAS o de Consum, quan arriben els anys 80, integren també les treballadores. Per tant, **tenim que la mateixa classe de cooperativa (de consum) amb el mateix objecte social (distribució de productes culturals, de serveis mèdics, o de productes alimentaris), cooperativitza diferents activitats, tant el consum com el treball.**

Per exemple, en el cas d'un despatx d'advocats. L'objecte social i la CNAE són molt clars: l'advocacia. Quina és la finalitat cooperativa d'aquesta societat? Proveir de llocs de treball amb unes determinades característiques, amb unes determinades condicions, als socis treballadors. I quina és l'activitat cooperativitzada? El treball com a advocades i advocats. En aquest cas, l'objecte social coincideix amb l'activitat cooperativitzada perquè l'objecte social és advocacia i el treball és advocada o advocat. Ara bé, es veu més clar si, per exemple, hi ha una sòcia que no és advocada, que pot passar perfectament. Pot ser que sigui personal de suport, o que sigui economista, informàtica o criminòloga... És clar, en aquest cas, no té l'activitat cooperativitzada d'advocat. Tindrà una altra aportació del treball, mentre que l'objecte social de la cooperativa continuaria sent l'advocacia.

Parlem de consum i treball com a grans classificacions, però cal veure-ho amb un sentit més ampli. Per exemple, en el cooperativisme agrari l'activitat cooperativitzada pot ser l'aportació de producte, la venda conjunta, la rendibilitat de la feina agrària. També pot ser

la contribució a la transformació de producte, com ara aportar el raïm per fer vi.

En el cooperativisme de serveis, també podria ser el consum, encara que no siguin consumidors finals. Reprenem l'exemple de la cooperativa Jordi Capell, que proveeix els professionals de l'arquitectura. Cal recordar que una cooperativa de serveis el que fa és, precisament, donar serveis als seus socis.

LES COOPERATIVES DE SEGON GRAU

Pel que fa a les cooperatives de segon grau, la finalitat és la mateixa: millorar la condició de vida de les sòcies; en aquest cas, però, les sòcies ja no són persones físiques, sinó jurídiques i majoritàriament cooperatives.

Com que estem parlant de col·laboració empresarial i econòmica, a les cooperatives de segon grau trobem diferents maneres de treballar, com ara per començar noves línies de negoci, de manera que es pot mantenir l'activitat de la cooperativa de primer grau, amb el mateix objecte social i la mateixa activitat cooperativitzada.

En podem posar un exemple: dues cooperatives d'ensenyament reglat (exemptes d'IVA, perquè segons la Llei de l'IVA tenen la consideració d'establiment social) decideixen iniciar una nova línia de negoci, una nova activitat econòmica, de formació continuada (no reglada). I ho poden fer a través d'una nova cooperativa de segon grau, on seran les sòcies les dues cooperatives d'ensenyament de primer grau, que són de treball associat. I es fa una activitat diferent, perquè ho fan com a cooperativa de treball, d'ensenyament només fan activitat reglada (hi ha una connexió amb l'objecte social).

Què passaria si, en lloc de dues, agafem vuit escoles cooperatives que volen externalitzar les feines que són imprescindibles per mantenir una escola en funcionament, però que no són la docència: jardineres, monitores, cuineres, personal de manteniment... Si són personal laboral pot representar més despesa com a cooperativa i, a més, segurament caldrà fer contractes de durada parcial, injust per a les dues parts. O inclusiu ens pot portar a superar els límits de contractació de persones treballadores no sòcies. Si es proveeix d'aquests serveis al mercat, a través d'una empresa especialitzada, haurà de fer un contracte d'arrendament de serveis que està subjecte a l'IVA, i com l'ensenyament està exempt d'aquest impost implica que la cooperativa l'ha de suportar com a consumidora final, per la qual cosa a efectes pràctics, es pagarà un preu més alt pel mateix servei. **Podrien fer una cooperativa de segon grau que funcionés com una agrupació d'interès econòmic, que encara que sigui una entitat mercantil és mutual.** A l'agrupació d'interès econòmic només poden participar els qui són socis. Quin seria l'objecte social de la cooperativa de segon grau? L'ensenyament? No. Els serveis de manteniment i neteja. Per tant, tindrem una cooperativa de segon grau feta per cooperatives de primer grau amb un objecte social totalment inconnex amb les cooperatives sòcies. També podria ser una cooperativa de serveis informàtics... Tots aquests serveis que no volem externalitzar i volem mantenir en unes certes dinàmiques, els podem fer amb una cooperativa de segon grau i allí l'objecte social no tindrà res a veure amb el de les sòcies. En aquest cas coincideix la finalitat, però no ho fan ni l'activitat cooperativitzada ni l'objecte social.

LES COOPERATIVES INTEGRALS

Si una cooperativa integra moltes activitats diferents, quina seria l'activitat cooperativitzada? Aquí tindríem el límit de la determinació i de la instrumentalització de la societat. Una cooperativa integral és perfectament comprensible d'habitatge i consum, treball i consum...

Quan parlem de cooperatives integrals, les primeres que se'ns venen al cap són de treball i consum, com poden ser Abacus, SCIAS, Consum o Eroski, si agafem els exemples que hem posat més amunt. Són organitzacions que comencen com a cooperativa de consum i arriba un punt que les porta a integrar les persones treballadores també com a sòcies.

Quan s'ha entrat en el món de l'habitatge amb cessió d'ús fonamentalment, quan no s'adjudica la propietat a les sòcies, també es llança un missatge polític: "Això no és un bé d'inversió, ni d'especulació immobiliària, és un bé de primera necessitat". En aquest cas, quan el que **es busca és un model de vida més interactiu, en què juguen un paper les cures, l'ajut mutu, el suport, a més de la interacció amb l'entorn**, té sentit ser integral,

L'activitat de les cooperatives es pot desplegar en àmbits molt diversos. Les cooperatives integrals cooperativitzen més d'un àmbit.

perquè s'està cooperativitzant dues coses: l'habitatge pròpiament, però també tota la resta.

Una manera de veure quines són les cooperatives integrals és fixar-se en la governança. Qui la té? Les persones consumidores en una cooperativa de consum; les persones treballadores, en una de treball... Si la tenen consumidores i treballadores, és una cooperativa integral. **Cal anar fent una interpretació en termes de governança**, determinació de l'objecte, aclariment de quina és la finalitat cooperativa i quina és l'activitat que s'està cooperativitzant.

D'altra banda, comença a haver-hi un fenomen que vindrien a ser agrupacions de persones per cooperativitzar la seva vida. Sobretot en l'àmbit rural, en l'àmbit local, s'estan creant i ja comença a haver-hi alguna experiència de cooperatives que el que diuen és: "no crearem una cooperativa per a cada objecte, no crearem una cooperativa energètica, una cooperativa de consum, una cooperativa d'habitatge, crearem una cooperativa que atengui totes les necessitats de la vida col·lectiva". És a dir, una cooperativa integral. Aquest fet, però, està trobant problemes, perquè a l'hora de concebre suports, ajudes, convocatòries orientades a cooperatives, si l'objecte social no és la comunitat, l'energia o el consum o l'habitatge, no es pot optar a les ajudes, quan, de fet, un dels objectes socials sí que figura entre els objectes subvencionables.

Aquest fenomen va creixent i representa una fórmula extraordinària de **"cooperativitzar la societat"**. Aquest lema és el que ens aplega i aquestes són eines fantàstiques per fer-ho. Però sembla que des de l'administració més aviat hi estan posant més problemes i traves que no pas facilitats.

Quan s'evoluciona, la cooperativa es pot anar desplegant de moltes maneres i, efectivament, en aquests entorns la cooperativa, fins i tot, per exemple, quan una cooperati-

va d'habitatges fa un economat, acaba sent un motor. I en l'entorn rural, precisament són uns pols que poden generar no només l'atractiu per viure-hi i viure-hi d'una manera diferent i més en contacte amb la natura, amb valors diferents, sinó també generar econòmicament la capacitat de sobreviure. I moltes, fins i tot, acaben sent, com la primera espurna per després fer pols cooperatius, perquè hi hagi uns corpuscles més organitzats. No hi ha d'haver cap problema a fer una cooperativa integral que posi d'habitatge, de treball i de consum. Encara que sembla que la interpretació que se'n fa és excloent.

Una cooperativa pot cooperativitzar totes les relacions. Posem un exemple, el qual s'ha detallat en les alegacions que s'han fet al real decret de comunitats energètiques: Imaginem que SCIAS, que és una cooperativa de consum de serveis sanitaris amb sòcies treballadores, decideix fer una comunitat energètica i posar plaques a la teulada. I, a més, hi vol posar uns endolls al pàrquing pels cotxes elèctrics. Seria una comunitat ciutadana d'energia i una comunitat d'energia renovable, tal com tenim ara el panorama normatiu.

Sembla que potser hi ha un interès a reduir l'accés a determinades societats per facilitar potser l'accés a altres. En aquest cas, hi ha l'oligopoli de les elèctriques. Va costar molt de seguiment jurídic aconseguir que el 2013 entressin les cooperatives de consum. Va caldre recordar que aquesta cooperativització de l'energia va començar els anys 20 del segle XX. N'hi ha molts d'exemples: Fluid Elèctric de Camprodon, les del Baix Vinalopó (gairebé a cada poble n'hi ha una), al barri del Pozo del Tío Raimundo de Madrid van tenir la seva, a València, a Castelló...

LES COOPERATIVES DE SEGON GRAU I LES DE SERVEIS

Fer una **cooperativa de segon grau era fer una cooperativa de cooperatives**, diferent d'un grup empresarial.

En un grup d'empreses en l'àmbit mercantil, al final la jurisprudència marca com a element clau la unitat de direcció. En canvi, les cooperatives tenen un principi d'autogestió i independència. Per tant, no es pot fer un grup cooperatiu pensant en els grups d'integració empresarial del Codi de comerç i de la resta de societats capitalistes, perquè tenim unes característiques que ens limiten en aquest sentit.

Hi ha confusió jurídica entre el que són els grups cooperatius, les cooperatives de segon grau i les cooperatives de serveis.

Moltes vegades, quan hem de plantejar un projecte, entre fer **un grup cooperatiu o una cooperativa de segon grau o fer una de serveis, a vegades és pràcticament impossible amb la llei que tenim ara distingir-los uns dels altres.**

L'únic que funciona de manera diferent és d'on ve la sobirania. Al grup mercantil la sobirania és piramidal i va de dalt a baix. La societat capçalera del grup té la majoria de participacions de totes les altres. Per tant, té el poder decisor d'aquesta unitat de direcció.

En un grup cooperatiu, com ara Mondragon, que són grups ferris, funciona igual, des de

dalt s'imparteixen instruccions d'obligatori compliment a baix. Ara bé, això no passa perquè la de dalt tingui el capital, sinó perquè la de baix ha fet un acte voluntari de cessió de sobirania. A vegades, això fa recular les organitzacions, i prefereixen tirar endavant amb una cooperativa de serveis.

En un començament, la de serveis estava pensada per als professionals individuals, però, avui en dia, fins i tot, aquestes professions majoritàriament es fan en forma de societat, cada vegada la llei va obrint i en **una cooperativa de serveis poden haver-hi persones jurídiques** (de fet, comencem a trobar cooperatives de serveis que només tenen persones jurídiques).

Per tant, costa veure-hi la diferència si tenim en compte la mala regulació actual. Hi ha confusió jurídica entre les cooperatives de segon grau, els grups cooperatius i les cooperatives de serveis.)

IMPULSAT PER

PROMOU

AMB EL FINANÇAMENT

